

POLÍTIQUES CULTURALS

Els reptes de futur

Fundacions privades i institucions públiques reclamen una nova llei i nous models mixtos en temps de crisi

El mecenatge a Catalunya ha de fer un recorregut a doble velocitat: s'ha de consolidar i ha d'innovar. Una nova via podria ser el diàleg més pròxim entre el sector privat, el públic i els mecenes particulars.

ANTONI RIBAS TUR

BARCELONA. La crisi ha deixat la seva empremta en el panorama cultural més enllà de les retallades. Ara les primeres necessitats passen per davant de la cultura entre les prioritats de les grans empreses a l'hora de repartir els ajuts. A més, l'entusiasme que ha envoltat la cultura en les últimes dècades com a eina de transformació social i de cohesió també està en hores baixes, sosté l'experta en mecenatge Francesca Minguella. A aquesta disminució dels recursos i al canvi en els valors encara s'hi ha d'afegir la falta de tradició i el desconeixement del fenomen del mecenatge.

El patrocini privat de la cultura passa per un moment de canvi. Dament la taula hi ha dues bases importants en joc: fer front a les vaques magres i treure més suc de l'intercanvi entre el sector privat i el públic. "Més que parlar de crisi, crec

que hauríem de dir que el mecenatge no s'ha arribat a consolidar, que partim d'una realitat feble", afirma Mercedes Basso, directora de la Fundació Art i Mecenatge. Aquesta entitat va néixer el 2010 amb l'impuls de La Caixa i per difondre i estimular el mecenatge a l'Estat. Malgrat tot, afegeix, la crisi ha portat una cosa bona: la presa de consciència per part dels mecenes del fet que la seva aportació és molt valuosa. Minguella hi està d'acord: la filantropia individual s'ha convertit en la gran protagonista. I afegeix que el futur passa per un diàleg de molta proximitat entre el sector públic i les empreses privades.

Rigor, proximitat i flexibilitat

La crisi obliga a filar molt prim. Els empresaris volen treure el màxim rèdit de les seves aportacions. El festival Temporada Alta, que enguany celebra la vintena edició, n'és un bon exemple. Des de la primera edició compta amb un club del me-

Francesca Minguella
PRESIDENTA D'ARTS PARTNERS

"La cultura s'ha quedat sense discurs perquè s'ha burocratitzat"

● **Quins haurien de ser els nous eslògans de la cultura?**

Per recuperar força, la cultura hauria de ser austera, arrelada, universal, inclusiva i creativa.

● **Esmentis dos referents catalans de la filantropia.**

Francesc Cambó, que va ser el primer col·leccionista amb una mirada de país, i també vull recordar la tasca de Carles Ferrer Salat.

● **Com a emprenedora està posant en funcionament un portal sobre mecenatge.**

Sí, conlacultura.es estarà en funcionament al desembre. L'hem engatgat per fer visible la col·laboració del sector privat i les institucions.

cenatge format per empreses de Girona que col·laboren amb el festival amb aportacions econòmiques –comprant entrades al doble del preu de taquilla– o amb intercanvi de serveis. En l'edició del 2011, el club i altres patrons del festival han aportat 474.840 euros, prop d'un 20% del pressupost del festival. Al Palau de la Música, els 2,3 milions que han rebut dels patrocinadors representen el mateix percentatge del seu pressupost.

Al mateix temps que cal estimular i consolidar la participació dels mecenes, també cal posar-se al dia i innovar amb nous models. Entre les diferents fórmules de mecenatge, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona està regit per un model, inspirat en l'anglosaxó, únic a l'Estat. La Fundació Macba, privada, presidida per Leopoldo Rodés, es fa càrrec d'adquirir les obres de la col·lecció permanent, de les quals segueix sent la propietària. L'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat, les dues institucions públiques que donen suport al centre, paguen les despeses de manteniment de l'edifici i de personal. "Les empreses han retallat les aportacions, però no es desvinculen del museu",

del mecenatge

apunta Ainhoa Grandes, directora de mecenatge i comunicació de la Fundació. Ara més que mai, afegeix, ens hem de reinventar, treballar molt a mida de les marques, ser més flexibles i donar-los-hi més visibilitat. Una de les noves iniciatives que la Fundació organitza per engrescar els mecenes és Sortir del Macba. Aquesta activitat, nascuda fa dos anys, consisteix a visitar, per 270 euros, diverses col·leccions privades de Barcelona que per una nit obren les portes. Els diners recaptats van destinats a adquirir obres per al museu.

Segons el consultor cultural Xavier Fina, el futur del mecenatge passa també per un canvi en la cultura. "Els models que ens poden semblar nous, ja són vells", apunta. "Hi ha tota una generació de creadors d'entre 25 i 35 anys que han crescut sense subvencions, com els que han sorgit sota el paraigua del CCCB en els últims anys, que treballen en xarxa i assagen noves fórmules de mecenatge col·lectiu com el *crowdfunding* o el *microfunding*".

Millora de la llei del mecenatge

La llei del mecenatge espanyola està a la cua de les europees, per darrere del Regne Unit, els països nòrdics i França. En aquest sentit, Minguella posa un exemple força il·lustratiu: "Louis Vuitton i Loewe són dues marques que pertanyen al mateix grup de luxe. De les seves aportacions a la cultura, la marca francesa en po-

Cinc mecenes catalans

El patrimoni de cinc col·leccionistes a l'abast del públic

- **Fundació Vila Casas**
A Barcelona, Can Framis i l'Espai Volart acullen la col·lecció de pintura de l'empresari farmacèutic Antoni Vila Casas. El Palau Solterra acull la seva col·lecció de fotografia a Torroella, i Can Mario, a Palafrugell, la d'escultura.
- **Fundació Suñol**
L'empresari Josep Suñol va obrir la fundació que porta el seu nom el 2002. S'hi pot veure la seva col·lecció d'art contemporani, sobretot dels anys vuitanta.
- **Fundació Foto Colectania**
Mario Rollant, president de Coca-Cola a Espanya, va posar la seva col·lecció de fotografia a l'abast del públic el 2002.
- **Col·lecció Bassat**
La Nau Gaudí de Mataró acull des del 2010 el Museu d'Art Contemporani de Catalunya a partir de la col·lecció d'art català contemporani del publicista Lluís Bassat.
- **Fundació Francisco Godia**
Liliana Godia va crear aquesta fundació per recordar la figura del seu pare, empresari i amant de l'art, el 1999. L'entitat exposa la col·lecció de l'empresari i té una programació d'exposicions temporals.

dria desgravar un 85%; l'espanyola, com a màxim, un 35".

"La falta d'una bona llei és un dèficit dels governs dels últims trenta anys", afirma Ferran Mascarell. El conseller de Cultura es decanta per l'aplicació del model francès. Pel conseller de Cultura, el futur de la cultura passa per un model mixt, que no és ni l'anglosaxó -que depèn majoritàriament de fons privats- ni el que tenim ara, i afegeix que l'objectiu és assolir "una cultura pública forta, amb una notable participació del sector privat". El patrimoni i les arts visuals són els sectors més necessitats. "S'ha fet més feina en el camp de les arts en viu, en els festivals de música i en les arts escèniques, però l'àmbit patrimonial és el que té més assignatures pendents", afirma.

Ara com ara, recorda Fina, és poc probable que aquesta reforma entri en l'agenda política, ja que suposaria una disminució dels ingressos de l'Estat. Per Grandes i Basso, la reforma de la llei és vital: "Es cert que representa menys ingressos per a l'Estat, però, a la llarga, l'estalvi que representa per a les arques públiques ho compensaria", sosté Grandes. Basso apunta que la fundació que dirigeix vol demostrar que el cost fiscal és més baix que els guanys que s'obtingran: patrimonials, d'internacionalització dels artistes i els que es derivarien del turisme cultural, reformant la llei i estimulant el mecenatge. —

01. El mecenatge privat ha tingut un paper molt actiu en festivals de música i arts escèniques com el Temporada Alta o els d'estiu de Peralada (a la foto).

CÈLIA ATSET
02. El Macba és un exemple únic a l'Estat d'entesa entre el sector públic i el privat. El museu està regit per una fundació privada que es fa càrrec de la col·lecció i les administracions públiques de les despeses de manteniment i gestió.

PERE TORRERA

EL BITLLET

Amb una nova llei no n'hi ha prou

La crisi ha accentuat una reivindicació històrica i justa del sector cultural: una millora legislativa que incentivi el mecenatge. La llei actual respon massa a la mirada desconfiada d'hisenda.

Una llei millor és la que permet més beneficis fiscals. Això és evident en termes d'eficiència i coresponsabilitat. No obstant això, cal saber que suposa un canvi de model amb efectes gens innocents: la noció d'interès general que, en principi, garanteix l'administració pública es pot diluir en la dels interessos privats.

Un canvi de llei serà insuficient sense un canvi de cultura. L'incentiu fiscal no ha de ser l'única motivació del mecenatge. Cal acostar-se a un concepte pròxim al de coproducció i fugir de la percepció d'"impost revolucionari" que sovint ha caracteritzat la (poca) implicació del capital privat. Ara és l'hora del patrocini de proximitat i d'estimulants propostes com el *crowdfunding*.

XAVIER FINA
CONSULTOR CULTURAL

